

2025

Beleids- verslag

BISDOM
ROTTERDAM

Voorwoord

Graag komen wij ook dit jaar met een beleidsverslag van het voorbije jaar. Het is een terugblik, maar tevens een aanzet voor het heden en de toekomst van ons bisdom. Daarin verlangen en zoeken we naar verbetering en verdieping van ons kerkelijk leven: hoe kunnen we als Kerk nog meer instrument zijn in Gods hand om het evangelie te leven én voor te leven, met de mensen en middelen die daarvoor nodig zijn?

Ik ben dankbaar voor al het goede dat de Heer in 2025 gegeven heeft.

Met het oog op de toekomst sprak de bisdomstaf met parochies over de Vitaliteitstoets. Steeds was er een afrondend gesprek van de bisdomstaf, parochiebestuur en het pastoraal team. Het invullen en bespreken van de Vitaliteitstoets is een synodale manier van werken. In de gesprekken werden conclusies gedeeld over de vitaliteit van afzonderlijke parochies, met oog voor de drievoudige kerkelijke zending: vieren, leren en dienen.

In 2025 vierde de Wereldkerk het Heilig Jaar "Pelgrims van hoop". In 2026 zetten wij onze tocht voort, met evangelisatie als onze belangrijke prioriteit. We vieren het 70-jarig jubileum als bisdom. In de loop van de jaren is ons bisdom kleiner geworden, maar de evangelische opdracht blijft de rode draad in ons kerkelijk leven. In iedere tijd weet de Heer wat wij nodig hebben. Daartoe deelt Hij aan ieder van ons zijn gaven en talenten uit. Ik bid dat we samen gevoelig en ontvankelijk mogen blijven voor de roeping die we als Kerk van Christus hebben ontvangen.

+ J. van den Hende
Bisschop

Inhoud

1	Voorwoord	2
2	Activiteiten	4
	Uitgelicht: Romebedevaart	12
	Uitgelicht: Heilig Jaar	14
3	Kerncijfers bisdom Rotterdam	16
4	Heiligdom HH. Martelaren van Gorcum	18
5	Vronesteyn: priesteropleiding en diakenopleiding	21
6	Diocesane Caritas Instelling	24
7	ANBI	26
8	Goede doelen bisdom Rotterdam	30
9	Beleidsvisie Mgr. Van den Hende	32

2

Activiteiten

De Kerk van Rotterdam is geroepen om de drievoudige opdracht van verkondigen, vieren en dienen heel concreet in haar gebied (grotendeels samenvallend met de provincie Zuid-Holland) te vervullen. Op de eerste plaats krijgt de drievoudige opdracht gestalte in parochiegemeenschappen (territoriaal en personeel), in samenwerking met de ter plaatse aanwezige parochiële caritasinstellingen die als zelfstandige rechtspersonen van de parochies onderscheiden zijn.

Het bisdom Rotterdam ondersteunt parochies in hun inzet, zorgt voor de benoemingen van pastoraal personeel, ondersteunt en begeleidt het beheer van gebouwen en financiën.

Het beleid van het bisdom is voor een belangrijk deel gericht op het faciliteren en ondersteunen van parochies. De Kerk dient zich in elke tijd opnieuw af te stemmen op wat haar te doen staat, in een veranderende samenleving met de rijkdom van het evangelie van het begin.

In het bisdom Rotterdam wordt vaak paus Paulus VI geciteerd die spreekt over de evangelische opdracht om te bouwen aan een beschaving van liefde. Wanneer we bouwen aan een beschaving van liefde, betekent dit dat we mede bouwen aan een samenleving die steeds meer de contouren van het Koninkrijk van God aanneemt.

In 2025

2

In het jaar 2025 werd op de website van het bisdom www.bisdromrotterdam.nl verslag gedaan van diocesane activiteiten en belangrijke aandachtspunten van bisschop Van den Hende. Hieronder worden enkele activiteiten genoemd.

Op 23 februari kwamen de bisschop en jongeren samen voor de Tour of Faith in de Sint Willibrorduskerk in Bodegraven. Er waren in 2025 zeven bijeenkomsten van Tour of Faith. De ontmoetingen bestaan uit een eucharistieviering, een catechese, geloofsgesprek, en een maaltijd waarvoor iedereen iets meeneemt. Diaken Iwan Osseweijer onderhoudt contact met jongeren via een app-groep om ze uit te nodigen voor deze en andere bijeenkomsten.

Op 8 maart overleed te Teteringen Mgr. Ronald Philippe Bär o.s.b., emeritus-bisschop van Rotterdam (1983-1993). Op 17 maart vond in de HH. Laurentius en Elisabeth Kathedraal de H. Mis van requiem plaats. Op Allerzielen, zondag 2 november, werd de urn met de as van Mgr. Bär bijgezet in het graf waar de eerste bisschop van Rotterdam,

Mgr. Jansen, begraven is, op de R.-K. Begraafplaats Sint Laurentius in Rotterdam.

In februari en maart werden drie bijeenkomsten gehouden over de nieuwe digitale machtigingsformulieren, waarmee parochies, caritassen en andere kerkelijke instellingen een bisschoppelijke machtiging kunnen aanvragen. De bijeenkomsten werden verzorgd door Edgar de Bruijn (bouwkundig adviseur) en Margriet Piek (secretaresse algemeen econoom).

Het bisdom kreeg op 4 april een nieuwe website. Naast een vernieuwde techniek kreeg de website een nieuwe look & feel. Er is veel aandacht op de website voor activiteiten van de bisschop, diocesane bijeenkomsten en de drievoudige zending: verkondiging, liturgie, diaconie

en caritas. Ook werd een online bisdomkaart toegevoegd met links naar parochiewebsites.

Op 21 mei kwamen priesters, diakens en pastoraal werkers uit het bisdom bijeen in Den Hoorn (parochiecentrum HH. Antonius en Corneliuskerk) voor de vicariaatsbijeenkomst, georganiseerd door vicaris-generaal Van Deelen en vicaris Egging. Na het getijdengebed en een broodmaaltijd gaf diaken Pier Tolsma een inleiding over de encycliek 'Dilexit nos' van paus Franciscus, als aanzet tot gesprek.

Het Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag in de Rooms-Katholieke Kerk kreeg in 2025 een nieuwe website (rkmeldpunt.nl) en verspreidde een folder. Het bisdom verstuurde deze aan parochiesecretariaten. Tijdens het moderatorenoverleg van 14 mei sprak bisschop Van den Hende hierover met pastoors en moderatoren. Hij benadrukte het belang van blijvende aandacht voor het preventiebeleid in parochies dat staat op rkkerk.nl/preventiebeleid. Parochies wordt gevraagd hiernaar te verwijzen.

Op 7 juni, de zaterdag vóór Pinksteren, kwamen vormelin-

gen samen voor de Vuurdoop. Bisschop Van den Hende, die doorgaans het vormsel toedient in de parochies, nodigt de vormelingen hiervoor elk jaar uit. De Vuurdoop vond plaats in en rond de H. Bartholomeuskerk in Nootdorp en de aangrenzende St. Jozefschool. In totaal namen 200 vormelingen en 65 begeleiders deel, ondersteund door 30 vrijwilligers.

Op 17 juni organiseerde het econoomaat een vicariaatsbijeenkomst bij de H. Bartholomeuskerk in Nootdorp. Na een korte plenaire sessie volgden groepsgesprekken in twee rondes over onder meer juridische actualiteiten, financiën, bouwzaken, ledenadministratie en Actie Kerkbalans. Deze vernieuwde opzet van de bijeenkomst werd positief ontvangen.

Op 21 juni kwamen kerktoetreders uit het bisdom Rotterdam samen in de St. Josephkerk in Leiden (parochie HH. Petrus en Paulus). Pastoor Smith heette hen welkom in de eucharistieviering. Bisschop Van den Hende riep de nieuwe katholieken op om verder te groeien als leerlingen van Christus door het geloof te belijden, de sacramenten te vieren en te

leven in verbondenheid met de bisschoppen en alle gewijde bedienaren (Lumen Gentium 14b).

Op 11 juli zegende de bisschop het nieuwe schoolgebouw van Katholieke Basisschool Aeresteijn in Langeraar. Het gebouw staat naast de H. Adrianuskerk, op de plek van de voormalige school.

In 2025 sprak de bisdomstaf met verschillende parochies over de afronding van de Vitaliteitstoets. Er werden conclusies gedeeld over de vitaliteit van afzonderlijke parochies, met oog voor de drievoudige kerkelijke zending: vieren, leren en dienen. Het invullen en bespreken van de Vitaliteitstoets is een synodaal proces. In de gesprekken bleek het grote belang van de zondag als dag van verrijzenis: zet in de realiteit van parochies de zondag werkelijk de toon voor de rest van de week? Een aantal parochies is er inmiddels aan toe om vanuit de Vitaliteitstoets een verdere inhoudelijke en praktische visie te ontwikkelen, en het kerkelijk leven te doordenken en verder te stimuleren.

De Zomerkampen van het bisdom (20 t/m 26 juli) vonden dit jaar voor het eerst plaats

op één gezamenlijke locatie: een scoutinggebouw in Gemert (Noord-Brabant). Kinderen, tieners en jongeren werden ingedeeld in eigen deelgroepen. Met het thema 'hoop' sloten de Zomerkampen aan bij het Heilig Jaar 2025: pelgrims van hoop. Dit kwam terug in gebed, catechese, activiteiten en in de eucharistieviering met de bisschop. Hij bezocht de Zomerkampen op 23 juli en een dag eerder in Vierhouten (Gelderland) het Willibrordkamp (parochie Maria Sterre der Zee, Den Haag).

Veel goede doelen vragen mensen om na te denken over hun nalatenschap. Ook voor parochies zijn nalatenschappen belangrijk. Het bisdom maakte daarom een advertentie voor parochiebladen over nalaten aan de Kerk. De advertentie stond in Tussenbeide, werd verstuurd naar parochiesecretariaten en kwam als download op de bisdomwebsite.

Op 23 september vond bij de St. Caecilia kerk in Rotterdam de jaarlijkse "meet & greet Kerkbalans" plaats. Algemeen econoom John Bakker opende de bijeenkomst. Voor de pauze gaf Daphne van Roosendaal

(communicatie) een inleiding met voorbeelden en gesprekspunten voor parochies. Na de pauze werd onder meer informatie gegeven over de Kerkbalansfolder en -poster die parochies via het bisdom kunnen laten maken.

In aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen van 29 oktober verzorgde Hein Steneker (pastorale dienstverlening bisdom) op 22 september in Dordrecht een avond over democratie en de sociale leer van de Kerk (pastorie H. Antonius van Padua kerk).

Op 27 september startte in Bodegraven de diocesane cursus voor (nieuwe) parochiebestuurders. Deze volgt de thema's van de Vitaliteitstoets. De dag begon met een eucharistieviering in de Sint Willibrorduskerk, waarna de bijeenkomst werd voortgezet in een zaal bij de kerk. Bisschop Van den Hende opende de cursus met de inleiding: Kerk zijn is een roeping. De overige bijeenkomsten werden online gehouden.

In het bisdom is een diocesane bezoekgroep actief, van priesters, diakens en pastoraal werk(st)ers die aandacht hebben voor emeriti en gepensio-

neerde pastorale krachten. De leden hebben een benoeming van de bisschop, die daarmee het belang benadrukt van het onderhouden van contact. Op 2 oktober vond het jaarlijkse overleg plaats tussen de bezoekgroep, de bisschop, Gieta Jaggan (afdeling P&O), de vicaris-generaal en de diocesaan econoom.

Op 4 oktober opende het bisdom Rotterdam de Wereldmissiemaand met een inspiratiebijeenkomst op het bisdombureau, georganiseerd door Frits Vermeulen (missie-secretaris). De bijeenkomst begon met een eucharistieviering in de kapel van het bisdomhuis. De bisschop benadrukte in zijn homilie het missionaire werk van de Kerk. Vincent Goulmy, directeur van Missio Nederland, concelebreerde en sprak in de ochtend over hoop als "gave en opgave". Het bisdom verwelkomde in 2023 twee nieuwe religieuze gemeenschappen. Zusters SJMJ wonen in Leiden en vertelden over de internationale missieactiviteiten van de zusters. Paters Assumptionisten uit Den Haag (Franstalige parochie 'Tous les Saints') spraken over hun vredesinitiatieven in hun vaderland, Congo.

Op 15 november kwamen vrijwilligers die in parochies de Vastenactie organiseren samen in Voorschoten (Bondsgebouw HH. Laurentiuskerk). Medewerkers van Vastenactie informeerden over de campagne voor Veertigdagentijd 2026: "Geven jullie hen maar te eten." De bijeenkomst werd georganiseerd voor de bisdommen Rotterdam en Haarlem-Amsterdam, vanuit het bisdom Rotterdam door Frits Vermeulen (missiesecretaris).

Op 19 november kwamen in Zevenhoven priesters, diakens en pastoraal werkers die werkzaam zijn in de parochies in het bisdom samen voor een bijeenkomst rond oorlog en vrede in een tijd van globalisering. Hierover gingen zij in gesprek met twee aalmoezeniers.

In november, de maand van de Caritas Actie in het bisdom, vertelden Ton van Rhijn (parochie Sint Jan de Doper, Gouda e.o.) en Marcel van Tol (parochie H. Clara, Groene Hart) in een interview op de bisdomwebsite over hun activiteiten, de lessen uit het gezamenlijke voorbereidingsstraject en hun plannen voor de actie. Beide PCI's namen het afgelopen jaar deel aan de vijf bijeenkomsten die Piet Timmermans (dienstverlener diaconie

en caritas) organiseerde voor kennisuitwisseling en evaluatie van de actie.

Het bisdom begeleidde parochies na de overstap naar DocBase bij het verder verbeteren van hun ledenadministratie. Het project kreeg in 2025 een nieuwe vorm met de afronding ervan door Ad Sosef. Betrokkenen kwamen op 2 december bijeen in Gouda. Juré Arends (medewerker financiële en facilitaire zaken) blijft ondersteunen en onderhoudt contact met het landelijke IPAL-platform rond vragen van parochies.

Elk jaar schenkt bisschop Van den Hende een kerstgroep aan een school; dit jaar gebeurde dat twee keer. Op 12 december bezocht hij de Katholieke Basisschool Pius 10 in Dordrecht en zegende zowel de kerstgroep als het nieuwe schoolgebouw. De directeur, leraren, klassen en pastoraal werker Johnny Tran (H. Theresia van Ávila parochie) vergezelden de bisschop door de school bij het bespreken van de ruimtes met wijwater. Op 15 december bracht de bisschop een kerstgroep naar de Albert Schweitzer school in Rotterdam-Overschie. Dit schoolgebouw werd in 2022 ingezegend door de bisschop.

De Zomerkampen van het bisdom vonden dit jaar voor het eerst plaats op één gezamenlijke locatie.

Uitgelicht: Romebedevaart

In het Heilig Jaar 2025 namen 1.100 pelgrims deel aan de landelijke bedevaart naar Rome. Vanuit het bisdom Rotterdam namen in totaal 169 pelgrims hieraan deel, inclusief 21 jongeren.

Op zondag 27 april kwamen alle pelgrims uit het bisdom Rotterdam aan in Rome: buspelgrims, reizigers die met het vliegtuig gingen, jongeren en pelgrims die op eigen gelegenheid reisden. De dag erna begon het bedevaartprogramma van de Rotterdamse pelgrims met een catechese van bisschop Van den Hende over de christelijke hoop. Hierbij sloten ook pelgrims aan uit de bisdommen Groningen-Leeuwarden en Haarlem-Amsterdam. In zijn catechese werkte de bisschop het thema van het Heilig Jaar uit: pelgrims van hoop. Hij benadrukte dat het belangrijk is zelf een teken van hoop te worden. Dat vraagt om trouw aan gebed en het vieren van de sacramenten, verdieping in het geloof om ervan te kunnen getuigen, en een hart dat spreekt in naastenliefde en caritas. Zo verwees hij naar de drievoudige zending van de Kerk: vieren, leren en dienen.

De bisschop sprak over de vraag hoe je je kunt oefenen in de hoop. Vanuit de encycliek *Spe salvi* van paus Benedictus XVI noemde hij drie wegen: "Op de eerste plaats door steeds opnieuw te bidden. Het gesprek met God maakt ons hart open, en als het maar op een kiertje staat zal God in het gebed ons hart verder open maken. Op de tweede plaats door mee te werken met het Koninkrijk van God, zoals vele heiligen gedaan hebben door eindeloze liefde voor de naaste, door getuigenis af te leggen en door te blijven bidden en te vieren. En in de derde plaats door onze voorbereiding op het laatste oordeel. Denk nu al elke dag na over je geweten, over de hoop die in je leeft en hoe Gods rechtvaardigheid, die altijd hand in hand gaat met zijn barmhartigheid, veel in ons hart kan rechtzetten." Aansluitend vierden de pelgrims de eucharistie in de Friezenkerk, waar een doorzichtige box met honderden gebedskaarten uit het bisdom Rotterdam werd aangedragen.

Op dinsdag 29 april trokken de Rotterdamse deelnemers samen met

alle andere Nederlandse pelgrims door de heilige deur van de Sint Pietersbasiliek. Daarna vierden zij daar gezamenlijk de eucharistie. Kardinaal Eijk was hoofdcelebrant en verzorgde de homilie.

Op donderdag 1 mei kwamen de Rotterdamse pelgrims 's ochtends samen in de kerk San Lorenzo in Panisperna. Zij vierden er samen de eucharistie. De kerk is gebouwd op de plaats waar in het jaar 258 de heilige diaken Laurentius de marteldood stierf. In de kerk herinneren onder meer een groot fresco in de apsis en een plafondschildering aan

zijn martelaarschap. In de crypte onder de kerk is de plaats van zijn sterven aangegeven.

Later die dag verzamelden alle Nederlandse pelgrims zich in de basiliek Sint Paulus Buiten de Muren voor een zendingsviering. Tijdens deze viering werd gebeden en gelezen uit de Schrift, hernieuwden de pelgrims hun doopbeloften en spraken zij gezamenlijk de geloofsbelijdenis uit. Bisschop Van den Hende ging voor in deze viering en verzorgde de homilie, waarna de pelgrims gezegend en bemoedigd de terugreis aanvingen.

Uitgelicht: Heilig Jaar

In 2025 vierde de Wereldkerk het Heilig Jaar "Pelgrims van hoop". In dit jaar stond de hoop centraal die Christus is, en die we persoonlijk en als kerkgemeenschap door mogen geven aan anderen.

Bij de openingsviering van het Heilig Jaar in de kathedraal (29 december 2024) werden kaarten "Hoopvol gebed" uitgereikt voor gebedsintenties. Deze werden ingezameld bij de chrismamis, meegenomen op bedevaart naar Rome en later ook bij de dagbedevaart van het bisdom naar Heiloo als teken van gebedsverbondenheid met mensen die niet op bedevaart konden gaan.

Bisschop Van den Hende nam in het Heilig Jaar een reeks video's op voor jongeren: korte filmpjes van ongeveer vier minuten in de loop van het kerkelijk jaar.

Parochies in het bisdom Rotterdam werden uitgenodigd om een 'luistergesprek' te houden: een geloofsgesprek over het thema hoop. Leden van pastorale teams ontvingen hiervoor inhoudelijk materiaal van

de bisschop en pater Richard Steenvoorde OP (diocesane studentenparochie H. Catharina van Alexandrië).

"Vlam van liefde" was de officiële hymne van het Heilig Jaar. Om het samen te zingen liet het bisdom de hymne op een kaart afdrukken met het internationale gebed voor het Heilig Jaar.

Op zaterdag 31 mei organiseerde het bisdom een dagbedevaart naar het heiligdom van Onze Lieve Vrouw ter Nood in Heiloo. Hieraan namen bijna 800 pelgrims deel. De dag begon met een eucharistieviering in de bedevaartkerk. Bisschop Van den Hende was hoofdclebrant, bisschop Hendriks van het bisdom Haarlem-Amsterdam concelebreerde en vele priesters uit het bisdom Rotterdam die met parochianen naar Heiloo reisden. Er was ruim gelegenheid voor het sacrament van boete en verzoening.

In het verlengde van de landelijke Romebedevaart maakten misdienaars en acolieten op zaterdag 13 september hun eigen pelgrima-

ge naar de 'kleine Sint Pieter', de basiliek van Oudenbosch (bisdom Breda). In totaal waren er ruim 450 deelnemers. Vanuit het bisdom Rotterdam waren 52 misdienaars aangemeld, 32 acolieten en 21 begeleiders.

Op zaterdag 18 oktober vond in Delft een diocesane dag plaats. Deze werd voorbereid in samenwerking met het pastoraal team van het parochiecluster Sint Ursula en O.L.V. van Sion in Delft. Vrijwilligers uit Delft hielpen mee om de dag goed te laten verlopen. Pastoor Walter Broeders van de parochie heette de 250 deelnemers 's ochtends welkom bij de eucharistieviering in de Maria van Jesse kerk. De bisschop preekte over de drievoudige missie van de Kerk. Het thema 'pelgrims van hoop in een missionaire Kerk' kwam terug in het middagprogramma met rozenkransgebed, luister-

gesprekken en een zendingsviering in de HH. Franciscus en Clara die de dag afsloot.

Op de diocesane dag werden vier inspiratievideo's opgenomen met: 1) bisschop Van den Hende over de zending van de Kerk, 2) Nellie Plaizier (parochiecatecheet parochie HH. Maria en Jozef) over verkondigen en catechese, 3) diaken Melchior Kerklaan (parochiecluster Sint Ursula en O.L.V. van Sion) over dienen, 4) Irene Koster (projectmedewerker Catechese en Missionaire Parochie HH. Clara en Franciscus federatie) over vieren en gebed.

Op 28 december werd het Heilig Jaar afgesloten in bisdommen wereldwijd. In het bisdom Rotterdam kwamen 800 'pelgrims van hoop' naar de eucharistieviering met de bisschop in de HH. Laurentius en Elisabeth Kathedraal.

Bijna 800 pelgrims namen deel aan de dagbedevaart naar O.L.Vrouw ter Nood in Heiloo.

Kerncijfers

Het bisdom Rotterdam valt qua gebied grotendeels samen met de provincie Zuid-Holland. Het bisdom is onderverdeeld in twee vicariaten. Er zijn territoriale parochies (een bepaald gebied) en migrantenparochies. Verder is er een studentenparochie die vooral actief is in de drie steden Delft, Leiden en Rotterdam. Aan elke territoriale parochie is in principe een caritasinstelling verbonden. In het bisdom zijn verder verschillende religieuze gemeenschappen gevestigd.

45 territoriale parochies
17 parochies en gemeenschappen
van migranten
1 studentenparochie

151 kerkgebouwen
14 religieuze gemeenschappen
10 bedevaartplaatsen

	2024	2023
Aantal parochianen	401.000	418.000
Doopsel	770	990
Eerste communie	990	1.120
Vormsel	510	560
Kerktoetreders	166	145
Huwelijk	105	85
Uitvaart	1.620	1.680

Bron: Kaski

Scan de QR code om de kaart
van het Bisdom te bekijken.

Heiligdom HH. Martelaren van Gorcum

Op 14 juni opende in Brielle het bedevaartseizoen met een eucharistieviering. Vanaf die dag was het heiligdom geopend op dinsdag t/m zondag 13.00-16.30 uur voor individuele pelgrims en groepen. Bij de opening werd de deur van de bedevaartkerk gezegend door de custos van het heiligdom van de HH. Martelaren van Gorcum, pastoor Jack Glas. Hij sprak een gebed uit en besprenkelde en bewierookte de kerkdeur. Ook werd in deze eucharistieviering de bedevaartkaars aangestoken die het hele seizoen brandde.

In een brief aan leden van de pastorale teams in het bisdom Rotterdam nodigde de custos iedereen uit om in het Heilig Jaar 2025 een pelgrimstocht te maken naar Brielle. "In de Martelaren ontdekken we tekens van hoop. Zij inspireren ons om zelf ook hoopvol te blijven en een 'teken van hoop' voor anderen te zijn", zei hij, aansluitend bij het Heilig Jaar.

Om mensen uit te nodigen voor een bezoek aan het heiligdom in Brielle ontvingen parochies een poster die meerdere jaren gebruikt kan worden.

Voor de Nationale Bedevaart werd van 3 juli t/m 11 juli een novene gebeden die (online) kon worden meegebeden. Elke dag kwam om 12.00 uur een gebedsvideo online, waarin drie mensen vertelden over hoop in het leven van de Martelaren van Gorcum: twee vrijwilligers van het heiligdom en pastoor Verheggen (bisdom Roermond) die werd geboren in Nederweert en in een van de video's vertelde over Antonius van Nederweert.

Zo'n 800 mensen kwamen op 12 juli naar het heiligdom voor de Nationale Bedevaart rond het thema "Pelgrims van hoop". Bisschop Van den Hende was hoofdcelebrant in de eucharistieviering en verzorgde de homilie. "De

hoop van de martelaren is de hoop van de Kerk", preekte hij. "De kracht en de oorsprong daarvan is Christus zelf. Dat maakte de martelaren sterk genoeg om hun leven te geven, omdat ze geloofden in het eeuwig leven."

Op 20 september werd het bedevaartseizoen afgesloten met een eucharistieviering, waarin custos pastoor Glas kort terugblikte op het bedevaartseizoen. Na de viering sprak pater Marc Leroy a.a. een indrukwekkend getuigenis. Hij is lid van de religieuze congregatie van de augustijnen van de assumptie en pastoor van de Franstalige parochie Tous les Saints in Den Haag. Pater Marc heeft de Belgische nationaliteit en werd geboren in Congo. In dit land zijn verschillende gewapende groepen actief en miljoenen Congolezen zijn binnenlands ontheemd als gevolg van het conflict. Pater Marc vertelde over zijn medebroeders in Congo. "Moge God ons het martelaarschap besparen, maar het evangelie naleven is niet zonder risico", zei hij. "Jezus heeft het gezegd: als ze Mij vervolgd hebben zullen ze ook u vervolgen. Wij leven in moeilijke tijden. Maar wanneer wij in moeilijke tijden moeten leven, zullen we ook de genade krijgen van de Heer om te blijven, om te blijven geloven. Het zal vrucht dragen wanneer we ons leven geven voor de liefde en de waarheid, voor God en onze medemensen, ook als we die vruchten zelf niet zullen zien."

www.martelarenavangorcum.nl

Vronesteyn: priesteropleiding en diakenopleiding

Op 22 april nodigde rector Walter Broeders leden van pastorale teams uit voor een online bijeenkomst op weg naar Roepingenzondag (11 mei). Er werd gesproken over de boodschap van de paus voor Roepingenzondag en uitgewisseld over het oriëntatiejaar 'Kom en zie'. Ook spiritueel Jeroen Smith en studiebegeleider Laura Migliori namen deel aan de bijeenkomst. Een dag later werd ook een bijeenkomst gehouden met de ambassadeurs van Vronesteyn uit parochies.

Op 19 mei sloten drie deelnemers het "Kom en zie-jaar" 2024-2025 af. Een jaar lang kwamen ze maandelijks samen op Vronesteyn voor gebed en inhoudelijke verdieping, een gezamenlijke maaltijd en ze hadden gesprekken met een geestelijk begeleider. Bisschop Van den Hende was te gast op de laatste avond. Hij sprak onder meer over het parochiepastoraat als prioriteit voor diocesane priesters en diakens.

Op 24 juni sloot Vronesteyn het studiejaar 2024-2025 af. Op deze dag vond ook het jaarlijkse bezoek plaats van de bisschop aan Vronesteyn waarbij de bisschop met elke student persoonlijk een gesprek heeft.

Op 10 september opende Vronesteyn het nieuwe studiejaar met een eucharistieviering in de kapel van Vronesteyn. Bij de start van dit studiejaar waren er voor het bisdom Rotterdam twee priesterstudenten en één diakenstudent:
1 priesterstudent en
1 diakenstudent (Rolduc/TIR)
1 priesterstudent te Utrecht

Het 'Kom en zie'-jaar startte op 24 september met dertien aanmeldingen. Het werd voor het eerst ook in het Engels aangeboden.

Op 29 september werd de dies (dies natalis) gevierd van Vronesteyn. Bisschop Van den Hende sprak dit jaar de lezing uit, die vanwege het Heilig Jaar ging over de christelijke

De dies werd op 29 september gevierd en ging over de christelijke hoop.

hoop in de documenten van het Tweede Vaticaans Concilie (1962-1965), dat zestig jaar geleden werd afgesloten. Donateurs van Vronesteyn konden de dies rede online volgen via Teams.

In de landelijke Roepingenweek reisde een groot houten kruis van bisdom naar bisdom. Op 4 november was het kruis in het bisdom Rotterdam. Bisschop Van den Hende, rector Broeders en jongeren kwamen samen in de H. Martinuskerk in Voorburg. Zij vierden de eucharistie en gingen in gesprek over roeping.

In de kersttijd riep Vronesteyn donateurs en lezers van Tussen-

beide op om mee te doen met de kerstactie "Geef de hoop door, steun Vronesteyn." Bij de kerstactie was een klein geschenk van Vronesteyn gevoegd: een uitknipkaart met twee engelen bij de kribbe met Jezus. Parochies en (penitentiare) instellingen vroegen extra kaarten op voor verdere verspreiding.

Op 18 december ontvingen in de adventsviering van Vronesteyn Alex Rohe en Michel Fonville de aanstelling tot lector, als stap op weg naar de diaken- en priesterwijding.

www.vronesteyn.nl

Voor de eerste levensbehoefte
van mensen die dat hard
nodig hebben.

6

Diocesane Caritas Instelling

Door de Parochiële Caritas Instellingen worden via het diocesane afdrachtsysteem gelden bijeen gebracht om op diocesaan niveau een extra stimulans te geven aan diaconie en caritas in en vanuit de parochies. De Diocesane Caritas Instelling (DCI) heeft hierdoor in 2025 ondersteuning kunnen bieden aan 57 diaconale projecten en initiatieven binnen het bisdom. Daarnaast heeft de DCI in 2025 één Parochiële Caritas Instelling ondersteund ten behoeve van een individuele hulpvraag.

Bekijk alle projecten. Scan de QR-code voor het jaaroverzicht.

Vijfmaal per jaar vergadert de DCI onder leiding van voorzitter diaken Jos van Adrichem over binnengekomen verzoeken om ondersteuning. De bisschop neemt eenmaal per jaar deel aan de vergadering. Op 21 oktober spraken de bisschop en de DCI over gesprekken die de DCI voerde met Caritas Instellingen en onder meer leden van pastorale teams (taakveld dienen) over de caritas in het bisdom. De bisschop benadrukte het belang van de caritas en benoemde vijf punten die, zo blijkt uit de gevoerde gesprekken, aandacht vragen.

Stimuleer en geef ruimte aan:

- ◆ De ontmoeting met de mensen om wie het gaat, vriendschap met de armen
- ◆ Het beleven van caritas als daad van geloof, gelovige inspiratie en motivatie
- ◆ De inzet van nieuwe generaties voor caritas, verschillende leeftijden
- ◆ Een brede betrokkenheid bij de caritas, verschillende achtergronden en culturen
- ◆ Vorming en toerusting voor wie zich inzet voor caritas, cursusaanbod

ANBI

De Rooms-Katholieke Kerk in Nederland is door de Belastingdienst erkend als een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Tot de RK Kerk in Nederland behoren onder andere bisdommen, parochies, parochiële caritas Instellingen (PCI-en) en andere katholieke instellingen.

Wie aan een ANBI een gift doet, mag het bedrag aftrekken van de inkomstenbelasting. Een ANBI die giften, legaten of erfenissen ontvangt, is vrijgesteld van schenken- en erfbelasting.

Om gebruik te mogen maken van de voordelen geldt een publicatieplicht. De publicatieplicht past bij de openheid die van kerkelijke instellingen verwacht mag worden en sluit aan bij de wens van schenkers om open en transparant geïnformeerd te worden over het bestuur, de inkomsten en bestedingen.

Bisdom Rotterdam

Koningin Emmaplein 3
3016 AA, Rotterdam
T. 010 281 51 71
E. bureau@bisdomrotterdam.nl
I. www.bisdomrotterdam.nl

RSIN: 002991226
IBAN: NL30 INGB 0000 4643 04
ANBI-publicatie bisdom Rotterdam:
<https://anbi.rkc.nl/publicaties/ROT3417>

Samenstelling bestuur in 2025

Het bestuur en de vertegenwoordiging van het bisdom komt toe aan de diocesane bisschop. De bisschop wordt in het bestuur van het bisdom bijgestaan door de diocesane staf en de curie. Voor wat betreft het vermogensbeheer van het bisdom wordt de bisschop bijgestaan door de algemeen econoom en de raad voor economische aangelegenheden.

Bisschop:
Mgr. dr. J.H.J. van den Hende
Vicaris-generaal:
Mgr. A.J. van Deelen
Regiovicaris:
Drs. H.M.W. Egging
Algemeen econoom:
Mr. J.C.G.M. Bakker
Ambtelijk secretariaat:
Drs. A.M.C.B. de Jong

Het Wetboek van Canoniek Recht (Codex Iuris Canonici) omschrijft het bisdom als "een deel van het Volk Gods, dat aan een Bisschop wordt toevertrouwd om het in samenwerking met het presbyterium te weiden, zodat het, nauw verbonden met zijn herder, en door hem door het Evangelie en de Eucharistie in de Heilige Geest verzameld, een particuliere Kerk vormt, waarin de ene heilige katholieke en apostolische Kerk van Christus waarlijk aanwezig is en werkt."

Het beleid van het bisdom is voor een belangrijk deel gericht op het faciliteren en ondersteunen van parochies als geloofsgemeenschappen. De Kerk dient zich in elke tijd opnieuw af te stemmen op wat haar krachtens haar zending te doen staat, in een veranderende samenleving en met de rijkdom van het evangelie van het begin. Dit betekent dat ook het beleid van het bisdom altijd in ontwikkeling is en zich afstemt op wat nodig is. Zie hiervoor bisdomrotterdam.nl.

De bisschop ontvangt het honorarium zoals dat geldt voor een

priester conform de 'Interdiocesane Regelingen voor de besturen van kerkelijke instellingen van de bisdommen in de RK Kerkprovincie inzake de honorering van priesters en diakens en andere financiële aangelegenheden'. De medewerkers van de diocesane curie, die geen priester zijn, worden beloond conform de Rechtspositieregelingen van het bisdom. De leden van de raad voor economische aangelegenheden ontvangen geen beloning voor hun werkzaamheden anders dan een vergoeding voor gemaakte onkosten.

Kerken en kerkenverenigingen en hun onderdelen zorgen in Nederland zelf voor de benodigde inkomsten voor hun activiteiten. Het bisdom ontvangt haar inkomsten uit de bijdragen van parochies en uit giften/nalatiensschappen. Het bisdom ontvangt geen overheidssubsidie in Nederland, behoudens voor de instandhouding van monumentale (kerk) gebouwen of een specifiek project.

In 2025 is de "Staat van baten en lasten 2024 - enkelvoudig" gepubliceerd op de ANBI-publicatiesite.

			2024	2024	2023
	Ref.		Werkelijk	Begroting	Werkelijk
BATEN					
Afdrachten, nalatenschappen en Bijdragen	11.2		3.109.137	2.786.026	3.957.419
Overige	11.3		3.225.123	1.110.000	516.931
			6.334.259	3.896.026	4.474.350
LASTEN					
Ambtsdragers en personeel	11.4		2.477.136	2.843.534	2.403.355
Bedrijfskosten	11.5		1.123.575	985.290	1.283.616
Zorgplicht	11.6		3.669.967	756.991	142.537
Bijdragen en overige lasten	11.7		595.787	867.500	224.887
Afschrijvingen	11.8		147.383	149.296	160.005
			8.013.848	5.602.611	4.214.400
Saldo baten en lasten			- 1.679.589	- 1.706.585	259.950
Resultaat beleggingen	11.9		3.036.687	1.044.869	3.207.312
Saldo boekjaar			1.357.098	-661.716	3.467.262
Resultaat verbonden instellingen	10.2		-344.040	-300.000	-3.021.047
SALDO NA VERBONDEN INSTELLINGEN			1.013.059	-961.716	446.215
BESTEMMINGSFONDS					
De Broeksche Erven			201		12.423
Diocesaan Fonds Catechese			4.040		10.500
Fonds Elisabeth			25.117		-250.000
Fonds Geestelijke Verzorging			-42.383		
Kesterfonds			21.342		80.610
Stichting Thuisfront NEPRIF			-18.749		
Stichting NE.PR.I.F. II			-16.280		
Stenoniusfonds Bisdom Rotterdam					57.791
Onderhoud kathedraal			-		
Solidariteitsrekening LMO			5.445		
			-21.267		-88.676
BESTEMMINGRESERVE					
Diaconie en Caritas			15.047		-83.803
Diocesane afdracht			-		
Jongerenpastoraat			2.865		1.127
Koersresultaten effecten			-268.257		-326.301
Missiesecretariaat			7.129		-29.682
Onderzoek Nieuwe locatie			-200.000		
			-443.216		-438.659
SALDO NA BESTEMMING			548.575		-81.120

Goede doelen

Als Kerk zijn we geroepen om een netwerk van liefde te vormen. We vieren de liturgie: de eucharistie als bron en hoogtepunt en de andere sacramenten. We geven het geloof door in de verkondiging van het evangelie en in de catechese. En als netwerk van liefde laten we ons geloof blijken in daden van liefde: diaconie.

Hartelijk dank!

Het bisdom is dankbaar voor de financiële bijdragen die in 2025 werden ontvangen om deze roeping waar te maken. Met name was er dit jaar bijzondere ondersteuning door de donateurs van Vronesteyn, de diocesane priester- en diakenopleiding.

Het bisdom Rotterdam kent diverse goede doelen. Ook uw parochie is een goed doel en kan uw steun goed gebruiken!

Wilt u nalaten aan de Kerk?

Ook met een nalatenschap kunt u bijdragen aan de Kerk als netwerk van liefde. Nalaten aan de Kerk is het overwegen meer dan waard. We zijn samen Kerk. Hier en nu en ook in de toekomst. We zijn verbonden met elkaar door de tijden heen. Ga naar bisdomrotterdam.nl/nalaten-aan-de-kerk

Ook geven aan het bisdom Rotterdam?

Dat kan via NL30 INGB 0000 4643 04 t.n.v. bisdom Rotterdam. Vermeld s.v.p. uw naam en adresgegevens bij uw donatie. Wilt u geven voor een specifiek doel van het bisdom?

Scan de QR-code voor het overzicht.

Beleidsvisie Mgr. Van den Hende

In 2026 is het zeventig jaar geleden dat het bisdom Rotterdam werd opgericht. Dit bisdomjubileum is een prachtige aanleiding om in de verschillende parochies en geloofsgemeenschappen waaruit ons bisdom is opgebouwd, als gelovigen opnieuw aandacht te hebben voor het kerkelijk leven in de volle breedte, op de zondagen én in de loop van de andere dagen van de week.

Hierover wordt gesproken in de prieterraad en met de priesters, diakens en pastoraal werkers bij een vicariaatsbijeenkomst. Ook vindt in het jubileumjaar van het bisdom het project 'Missionaire Kerk' plaats, waarbij enkele projectmedewerkers in gesprek gaan met pastorale teams en vrijwilligers.

De gesprekken richten zich op de praktijk van de drievoudige opdracht van de Kerk: verkondiging, diaconie en liturgie. Daarbij staat het missionair present stellen van deze opdracht centraal, het betrekken en bereiken van mensen, met oog voor verschillende generaties. Parochies en parochiekernen heb-

ben het voor hun vitaliteit nodig om, in het licht van de zondag, alle dagen van de week als gemeenschap van gelovigen onderweg te zijn.

Als bisdom, opgebouwd uit verschillende parochies, vormen wij een 'netwerk van liefde'. Een netwerk van liefde wil zeggen dat we een opdracht hebben die we samen uitvoeren. De term is van paus Paulus VI, die zei dat christenen in de wereld moeten werken aan een beschaving van liefde vanuit de waarden van het evangelie. Dat is een grote ambitie, maar we moeten onze ambitie niet te klein maken.

In een veranderende maatschappij kun je je afvragen: waar richten we ons op? Dan is het goed om steeds opnieuw te benoemen: we vieren het geloof (liturgie en gebed), we leren het geloof (catechese en getuigenis), en we leven het geloof in concrete daden van liefde.

Zo brengen we Christus ter sprake en het evangelie in het dagelijks leven. Als wij de liturgie vieren, staat Hij centraal en kan Hij in ons hart

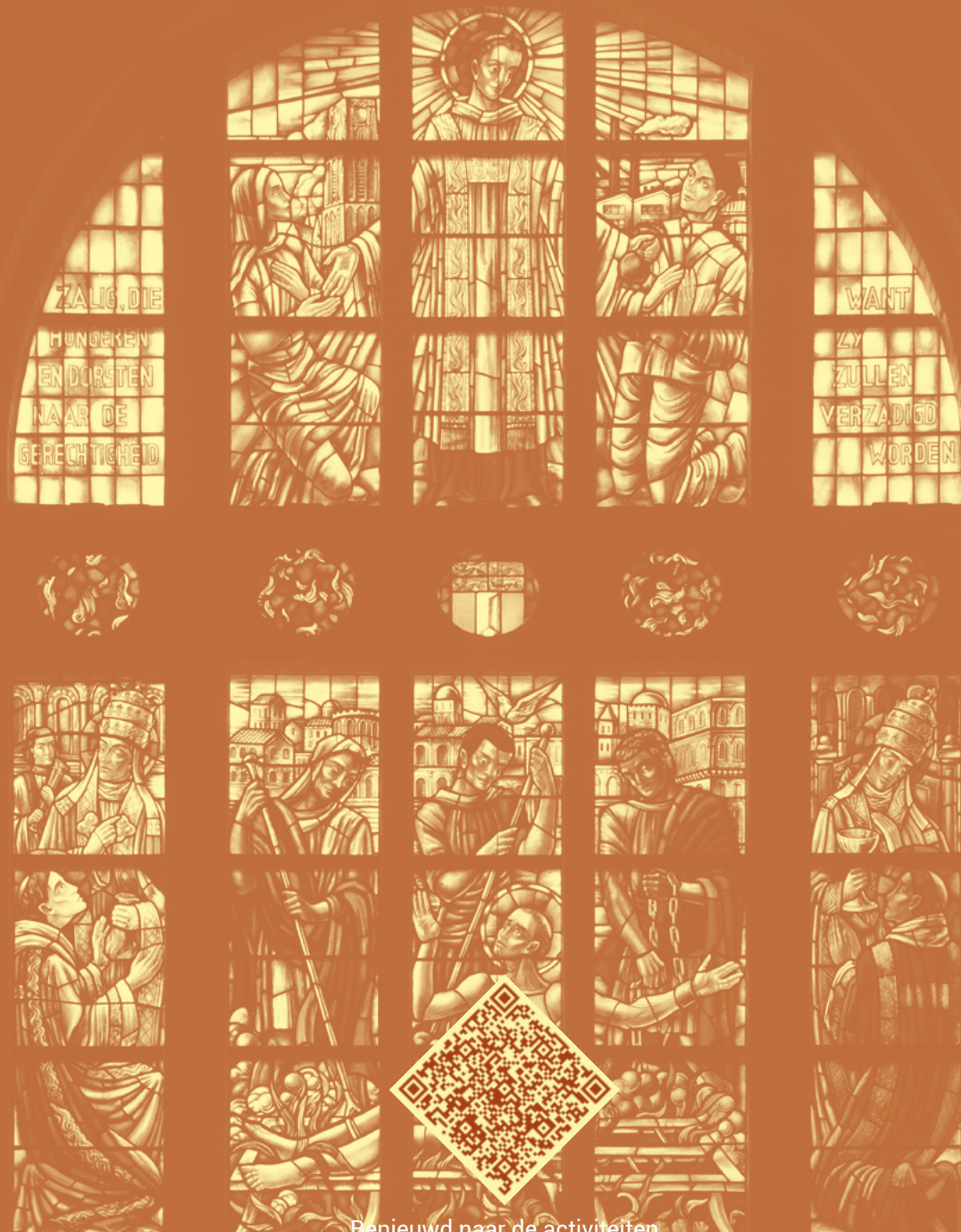
komen. Als we getuigen van ons geloof, hebben we zijn woord in ons hart en kunnen we over Hem vertellen. En als we de liefde van Christus verspreiden, gebeurt dat in concrete daden van caritas en diaconie.

In dit jubileumjaar mogen we extra beseffen dat we als plaatselijke Kerk in verbondenheid met de wereldwijde Kerk primair in dienst staan van de evangelisatie. We kunnen de liefde van Christus alleen met vrucht beleven en andere mensen bij Christus brengen, wanneer wij deze missionaire opdracht samen volbrengen. Daarbij mogen we vertrouwen op de verschillende gaven en talenten die de heilige Geest ons blijft schenken.

De Amerikaanse theoloog en kardinaal Avery Dulles SJ (1918-2008) onderscheidde met het oog op de evangelisatie in het derde millennium zes modellen die elkaar nodig hebben en aanvullen en die direct te maken hebben met onze missionaire opdracht van vieren, dienen en leren:

- ◆ Getuigen door je leven: een authentiek christelijk leven dat Christus zichtbaar maakt in woord en daad.
- ◆ Getuigen door woorden: heldere verkondiging, catechese en apologetiek die het evangelie expliciet uitlegt.
- ◆ Getuigen door de eredienst: de eredienst en sacramenten helpen ons om vanuit Christus ons leven op bouwen en het evangelie uit te dragen.
- ◆ Getuigen als gemeenschap: een hechte geloofsgemeenschap met gezamenlijke en gemotiveerde inzet, die anderen uitnodigt om het evangelie te ontdekken..
- ◆ Getuigen in de cultuur: het evangelie concreet maken voor en toepassen in de hedendaagse samenleving.
- ◆ Getuigen door daden van liefde: naastenliefde en sociale inzet als concrete uitdrukking van het evangelie.

Op voorspraak van onze patroonheilige, de H. Laurentius, mogen we ons inzetten voor de evangelisatie in onze tijd.

Benieuwd naar de activiteiten
van de bisschop in 2025?
Scan de QR-code.

Naar katholiek inzicht is het bisdom de plaatselijke Kerk, bestaand uit verschillende parochies en instellingen. Het beleid van het bisdom is voor een belangrijk deel gericht op het faciliteren en ondersteunen van parochies als geloofsgemeenschappen. In de parochies wordt samengewerkt met de parochiële caritasinstellingen. De verkondiging van het woord, de viering van de sacramenten en het dienstwerk van de liefde maken deel uit van de ene zending die Christus aan de Kerk heeft toevertrouwd.

Colofon

Foto's:

Bisdom Rotterdam (3, 11, 16, 20, 21, 23, 24, 26, 32, 35)

Ramon Mangold (13, 15, 30)

Vincent Kok (18)

Ontwerp: dailymilk.nl

**BISDOM
ROTTERDAM**

www.bisdomrotterdam.nl